

Vervroegde sluittijd moet papieren ochtendkrant redden

Niet de voortschrijdende techniek, maar het gebrek aan bezorgers dreigt de papieren ochtendkrant de nek om te draaien. Vandaar dat de *Volkskrant* de laatste week van maart de sluittijd vervroegt, om de bezorgers te gerieven. Genoemd wordt de tijd van 21.45 uur door de week en 19.15 uur op vrijdag, een uur eerder dus.

Hoofredacteur **Pieter Klok** bereidde de lezer al voor in 'De week van de hoofdredacteur' van zaterdag 12 februari.

'Ons bedrijf kampt met een groot tekort aan bezorgers, achthonderd op een totaal van zesduizend. Dat komt vooral doordat het zo goed gaat met de economie. Aan de onderkant van de arbeidsmarkt zijn er vele alternatieve bijbanen bij gekomen, waarvoor je minder vroeg je bed uit hoeft.'

Alle andere ochtendbladen kampen met hetzelfde probleem.

De hoop is vooral gevestigd op bezorgers die meer wijken willen doen. Bijna aan doenlijk is het lokkertje van directeur dis-

tributie **Job Müller**: 'Niet iedereen weet dat je er lekker mee kunt verdienen als je meerdere wijken aan elkaar koppelt, zeker op zaterdag.' En Pieter Klok lijkt vooruit te kijken als hij wervend meldt dat de krant ook op iPad, laptop of mobiele telefoon te lezen is. 'Digitaal bieden we vaak zelfs meer dan op papier.'

Liever digitaal, lijkt de conclusie. Dan hoeft de papieren krant niet meer.

Dan zou ook het probleem van vervroegd sluiten niet meer spelen. De gedachte ►

Hoofredacteur Volksknar??!

Het hoofdredacteurschap van de *Volksknar* is maandag 14 februari ter sprake gekomen op [Radio 1](#). Interviewer Sven Kockelmann (die het blad een 'clubblaadje' noemde) suggereerde deze baan aan **Pieter Broertjes**. Die was op de radio ter gelegenheid van zijn afscheid als burgemeester van Hilversum. Broertjes, lichtelijk verrast: 'Ik ben nog niet toe aan die overstap, maar ik zal er nog over denken.'

Zie ook pagina 4

Uit de oude doos (4)

Als ik tegenwoordig mijn mannelijke medemens bezie, merk ik veel akeligs op. Hij rijdt - zelfs in Amsterdam dat goed openbaar vervoer heeft - rond in een veel te grote terreinwagen of raceauto. Met zijn (witte) gym schoenen en trainingspak lijkt hij steeds op weg naar de fitness, maar hij draagt diezelfde kleren ook in het restaurant of de Ziggodome. En natuurlijk heeft hij zich niet geschoren of heeft hij een baard.

Maar het meest opvallend aan de moderne man vind ik zijn tatoeages, zijn *tattoos* zogezegd, de kleurrijke versieringen die hij overal op zijn lichaam heeft laten aanbrengen. Waarom? Zelfs indianen aan de Orinoco doen dat niet meer.

Het is een vraag die om een antwoord schreeuwt nu al dagen achtereenvolgende aandacht uitgaat naar maar een piepklein onderdeel van de man, zijn pik. Waarom fotografeert een man zijn 'roede' - om met Gerard Reve te spreken - en stuurt hij plaatjes ervan naar vrouwen die hij kent?

Een lastige vraag, maar misschien is er een samenhang met die tatoeages - en die auto's, die sportieve uitdossing en het boem-

boem-geluid dat zulke mannen in hun auto's als muziek in de oren klinkt.

Wordt het niet tijd dat een paar geleerde vrouwen dit vraagstuk gaan *tackelen*? Misschien is er geen antwoord, maar onder leiding van Mariëtte Hamer, de Seksuoloog des Vaderlands, moet het lukken er sociaal-psychologisch verantwoord iets over te zeggen.

Het zou mooi zijn als zij ook Plato ter sprake brachten. Toen hij op zijn vijftigste de gebreken van de ouderdom voelde naderen, liet hij weten dat 'ie dolblij was uiteindelijk van die demon tussen zijn benen verlost te zijn.

oor, de zoogenaamde fatsoenlijke lichaamsdelen God of mensen voort? Neen, zou ik meenen: veeleer plant het deel, dat zoo dwaas en zoo belachelijk is dat men het zelfs niet zonder lachen kan noemen, het menselijk geslacht voort.'

Willem Kuipers

Ook Erasmus mag niet ontbreken.

Sloeg hij in Lof der Zotheid, nog steeds een meesterwerk, de spijker niet op de kop toen hij schreef: 'Eilieve, brengen het hoofd, het gezicht, de borst, de hand, het

wiewiewie.nl

◀ daarachter is dat bij eerder drukken de distributie beter verloopt.

Voorheen konden kranten niet alleen op redactioneel gebied met elkaar concurreren, ook de service, met name de bezorging, was belangrijk om elkaar de loef af te steken. Niet zelden stapten lezers over naar een andere krant vanwege een slechte bezorging.

Vroeger sluiten zou redacties als Foto, Sport en Den Haag in problemen brengen. Dan kunnen ze in de papieren krant pas een dag later met nieuws uit de late avonden komen - en dus per definitie met oud nieuws.

Voor Kunst maakt het niet veel uit, zeg-

gen ze daar. Katern V gaat al eind van de middag naar de drukkerij. Wel zal het werk voor opmaak- en eindredacteurs meer druk ondervinden.

Op dit moment sluit *de Volkskrant* van zondag tot en met donderdag om 22.45 uur (op avonden met laat voetbal krijgt Sport 25 minuten extra). Vrijdag is de sluittijd 20.45 uur vanwege de omvang van de krant.

Voorheen was het altijd de techniek die de redactie dwong tot eerder sluiten. Tot aan het fotozetten was de sluittijd 01.00 uur voor de posteditie en 02.00 uur voor de stad. Bij de intrede van de computer werden die tijden een uur vervroegd. Protest van de redactie mocht niet baten. De laat-

ste jaren is de redactie om 22.45 uur klaar, althans met de papieren krant.

Voormalig chef **Cees Gloude-mans** herinnert zich: 'Ik heb niet zoveel last gehad van vervroegde sluittijden. Ja, er is aan geknabbeld maar de gevolgen waren niet ingrijpend. Voor de vervroeging van de sluittijd op vrijdagavond bestond begrip, want had te maken met de dikke, zeer winstgevendende zaterdagkrant. Een aantal katernen werd zelfs voorgedrukt.'

Voor sommigen van de huidige redacteurs zou een rigoureuze vervroeging reden zijn voor staking. Maar daar werf je ook geen bezorgers mee.

JqJ

De krant zakte steeds vroeger

Sluittijden. De voormalige chef Nacht **Jan van Capel** weet er wat van. 'Een vroege sluittijd hoeft voor het bedrijf niet rampzalig te zijn.'

'Hoe laat zakt de krant?' klinkt op een of andere manier toch professioneler dan 'hoe laat sluit de krant?' Maar bij het voortschrijden der techniek is de term 'zakken' steeds minder toepasselijk geworden.

De krant 'zakt' is ontstaan in de tijd waarin de krantengebouwen zodanig waren ingericht dat de redactie een verdieping hoger huisde dan de zetterij en die zat weer hoger dan de drukkerij, die vanwege het enorme gewicht van de persen op de begane grond stond. De kopij zakte dus vanaf de redactie naar de zetterij en de loden pagina's daarna naar de drukkerij.

Tegenwoordig worden de krantenpagina's direct vanaf het beeldscherm ter redactie naar de drukpers gedirigeerd, vaak kilometers verderop.

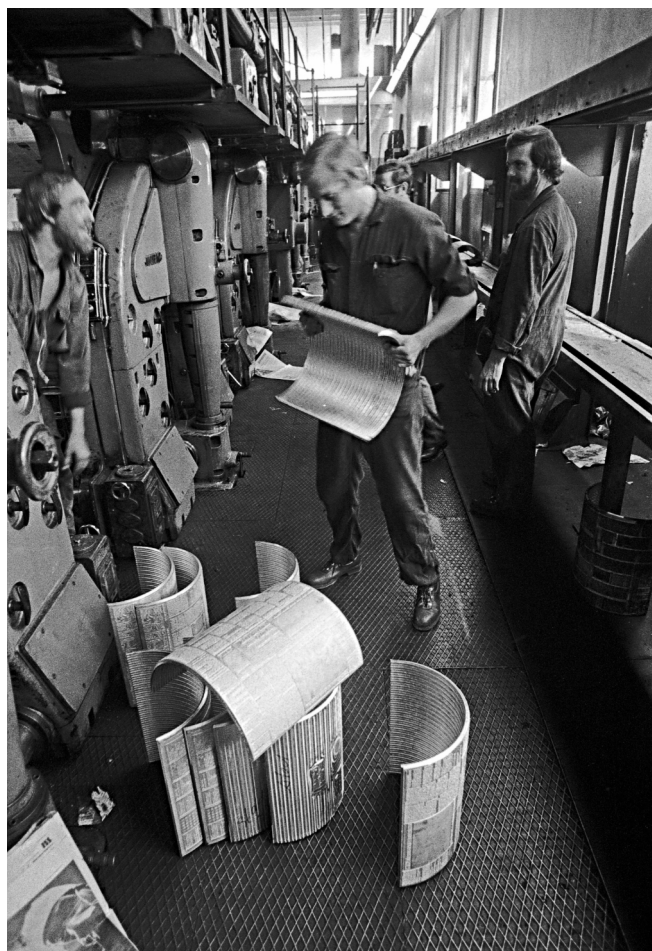
Vreemd is wel dat hoe minder bewerkingen nodig zijn tussen de redactie en de drukpersen de tijden waarop de redactie klaar moet zijn, steeds meer naar voren zijn geschoven. De meeste *Volkskrant*-lezers komen nog uit de tijd dat de krant op zondagavond om 01.00 uur zakte, van maandag tot en met donderdag om 00.35 uur en op vrijdag, de dikke zaterdagkrant, om 23.00 uur. Op dit moment sluit de krant van maandag tot met donderdag om 22.45 uur en op vrijdag om 20.45 uur. In onze tijd kwam de nachtploeg om 20.00 ter redactie, nu is dat al voor de doorde-

weekse kranten om 16.00 uur en op vrijdag om 14.00 uur.

Van een nachteditie hoeft in de toekomst geen sprake meer te zijn. Nu lijkt de sluitingstijd bij *de Volkskrant* voor elke dag immers te worden bepaald op 20.45 uur. De ochtendkrant dient voor 7 uur bij de abonnees op de mat te liggen en doordat tegenwoordig alle ochtendkranten door één bezorger worden rondgebracht vergt het een enorme logistieke klus om al die kranten: *De Telegraaf*, *AD*, *de Volkskrant*, *Trouw*, *Nederlands Dagblad*, *Financieel Dagblad* en sinds begin dit jaar ook *Het Parool* tijdig en overzichtelijk bij de verzamelpunten en uiteindelijk bij de abonnees te krijgen.

Intussen is met de opkomst van internet voor de kranten in het algemeen het nieuws in de papieren versie minder belangrijk geworden.

Op de nieuwssites is op elk gewenst moment het laatste nieuws te brengen en te vervangen. Daar gelden geen sluitingstijden. In dat licht gezien heeft een vroege sluitingstijd voor het bedrijf niet rampzalig te zijn, zeker als alle andere ochtendkranten meedoen. De abonnees zullen eraan moeten wennen het laatste nieuws van internet te moeten plukken.

Een loden pagina (stye) wordt op de drukpers gelegd.

Foto Wim Ruigrok

Ik moet wel denken aan Willem Vissers. Van hem is bekend dat hij bij avondlijke voetbalwedstrijden op de zendknop drukt zodra de arbiter affluit, zodat zijn verslag in de gehele editie te lezen is. In de toekomst moet de tweede helft nog beginnen als de persen gaan draaien - en Willem is nog altijd geen profeet.

Jan van Capel

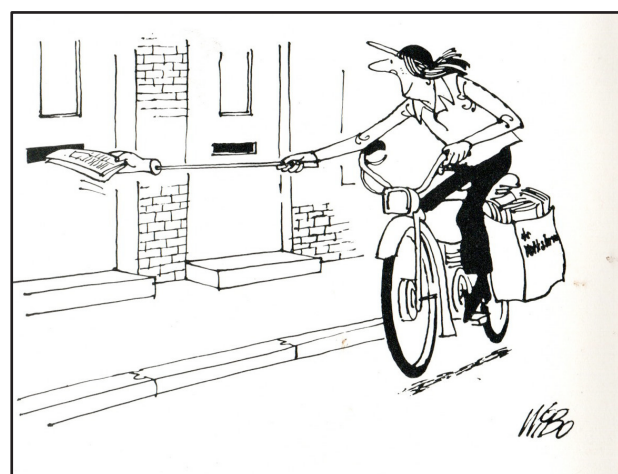
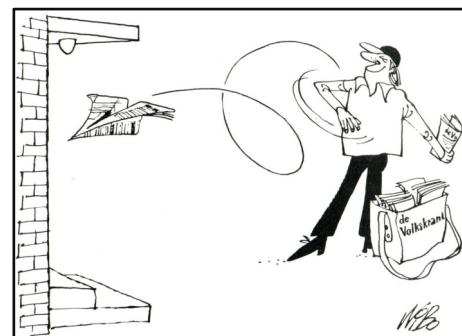
Ode aan de krantenbezorger

Deze tekeningen zijn uit het boekje *Krantenwijk*, 1978, samengesteld uit een serie intekenbiljetten die de bezorger als onderwerp hadden, met teksten van **Lambiek Berends**.

'Een klein geschenk van *de Volkskrant* aan zijn bezorgsters, bezorgers en agenten', aldus de begeleidende tekst van hoofd Dagbladverkoop **H.J.Smeets**.

De tekenaar was **Wim Boost**, die van 1951 tot 1983 zes keer per week zijn eigen plek had, links onder in pagina 1.

Poetsen

Het verschil tussen mens en rund zie je niet meteen. Al denk je het zeker te weten. Pas als beiden lachen word je het gewaar. De tanden.

Een mens heeft boven en onder snijtanden. Een koe en een stier hebben boven wel kiezen maar geen snijtanden. Weet haast niemand, omdat niemand koeien ziet lachen. Behalve een Franse. *La vache qui rit*. Kijk eens goed naar de afbeelding van de lachebek. Een wit streepje onder. Snijtanden. En eenzelfde wit streepje boven. Dan is het een mens.

Voor onderzoek in tandheelkunde worden levende mensen

gebruikt, geen losse onderdelen. Maar ook runderen. En dan alleen de onderkaak. Makkelijk boren in grote kiezen. En voor poetsproeven heb je maar zo een halve meter tanden en kiezen.

Het Academisch Centrum Tandheelkunde in Amsterdam deed onderzoek naar verschil in resultaat van handaangedreven tandenborstels en elektrische. Een persbericht lokte de verslaggever naar het Academisch Centrum. Ook als onderzoekers een koeiengebit borstelen, dragen ze een witte jas. Gek eigenlijk. Boeren dragen blauw.

Verslaggever kreeg overtuigende grafieken te zien en overtuigende verhalen te horen. Onomstotelijk werd bewezen dat elektrisch poetsen beter is. Met een borstel van Braun.

En wie had het onderzoek betaald?

Ja.

Wouter Klootwijk

‘Een complexere job dan ik dacht’

DE GOOI- EN EEMLANDER en andere media hebben veel werk gemaakt van het afscheid van burgemeester **Pieter Broertjes**, oud-hoofdredacteur van *de Volkskrant*. Zaterdag 12 februari wijdde de *G en E* een spread aan een tournee door de stad, dinsdag 15 volgde nog een spread met een interview. Aardig detail: de foto's bij beide publicaties waren van **Marcel Molle**, die in de tijd van Broertjes ook voor *de Volkskrant* werkte. Molle heeft de burgemeester in de weken voor zijn afscheid bij allerlei gelegenheden gevolgd.

Na zijn herstel van een hersenontsteking dacht Pieter nog een aantal zaken te kunnen afwerken. ‘Maar een beetje rustig uitvaren is er niet van gekomen. Ik sta de laatste weken op om vijf uur en lig om twaalf uur in mijn bed.

‘De afscheidstoer is intens. De manier waarop ze me uitluiden is zo fantastisch. Mijn vrouw zegt nog steeds dat ik niet moet vergeten ervan te genieten, want “ze zeggen allemaal aardige dingen over je”. Ik ben echt ontroerd over de wijze waarop ze na tien jaar over me praten.’

Tot zijn eigen verbazing is hij in die tien jaar niet alleen maar de afstandelijke burgemeester gebleven, maar hij groeide al snel in de rol van ‘burgervader’.

Vond u die rol ongemakkelijk? vroeg *De Gooi- en Eemlander*. Het kwam door de ramp met de MH17, waarbij vijftien Hilversummers omkwamen, dat Broertjes in zijn vaderlijke rol stapte. ‘Die ramp was zo onmetelijk en zo onmenselijk. Dat verdriet was niet te dragen. Er was behoefte aan iemand, en daar had ik ineens die vaderrol.

‘Ik heb gedaan wat ik dacht dat goed was. Handelde vanuit mijn gevoel. Ik ben meteen naar de nabestaanden gegaan. Dat is een belangrijke stap geweest.’

Tien jaar geleden begon Broertjes zonder bestuurlijke ervaring. Maar zowel bij de Amsterdamse burgemeester Eberhard van der Laan als bij korpschef Bernard Welten kon hij terecht voor advies. ‘Met Eberhard van der Laan heb ik in het begin veel contact gehad. Hij was mijn advocaat bij *de Volkskrant*. Zo kenden wij elkaar. Hij was net een jaar eerder burgemeester geworden. We spraken over het vak, ik vroeg hoe hij dingen zou aanpakken. De hele

Pieter Broertjes tijdens de afscheidsbijeenkomst dinsdag 15 februari, waarop hij tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau werd benoemd. De bijeenkomst werd via Gemeente Hilversum Mediaportal uitgezonden. Suzanne Baart nam de foto vanaf haar beeldscherm.

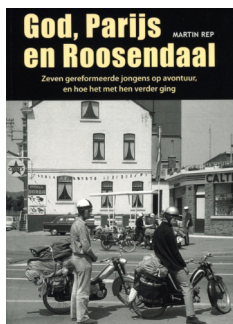
vuurwerkdiscussie bijvoorbeeld. Van der Laan zei: “gewoon doorgaan tot aan de Hoge Raad, want je gaat het uiteindelijk redden”. Dat is ook gebeurd.’

‘Ik ben blij dat ik het burgemeesterschap in de tweede fase van mijn leven heb gedaan. Het is een complexere job dan ik dacht.’

JqJ

Reis uit nostalgie overgedaan

Op de bromfiets naar Parijs. In 1967 was dat een avontuur van jewelste, zeker voor zeven jongens met een nogal steil gereformeerde achtergrond, van wie ik er een

was. Ik was weliswaar al 21 en ik werkte al bij mijn eerste krantje (*De Zaanlander*), maar veel van de wereld had ik nog niet gezien.

Zo'n vakantie op de Puch blijft je dus bij voor de rest van je leven. Zo-

danig zelfs dat ik, meer dan een halve eeuw later, die reis helemaal heb gereconstrueerd. Aan de hand van mijn eigen foto's, het dagboek van een reisgenoot, mijn eigen herinneringen, en interviews met de deelnemers. En daarna stapte ik met mijn eigen vrouw in de auto om de reis helemaal langs de lijntjes over te doen.

Dat leverde voldoende verhaal op om een boekje van te maken, en dat is het dan ook geworden: *God, Parijs en Roosendaal*. Ik vond een vormgever en een goed en goedkoop drukkerijtje en liet er vijftig exemplaren van printen. Kerstcadeautje voor familieleden, vrienden en kennissen.

Journalisten zijn gemankeerde schrijvers, wordt vaak gezegd. Maar na de hbs heb ik nooit meer een poging gedaan om die grootse, meeslepende roman te schrijven waar de wereld op zat te wachten; ik las

trouwens veel liever non-fictie dan literatuur. Pas toen ik mocht toetreden tot de rijen der *Volksknarren* begon ik verhalen te schrijven en die aaneen te rijgen tot boeken.

God, Parijs en Roosendaal is inmiddels mijn vierde. Drie heb ik in eigen beheer uitgegeven, in de vierde zag uitgeverij Oevers Zaanadam wel brood. *De Meidoornstraat - Opgroeien tussen kerk en communisten tijdens de wederopbouw* werd een bescheiden verkoopsucces, vooral in de Zaanstreek.

Met mijn onlangs overleden collega Bert Ummelen van *De Gelderlander*, die vlak voor zijn dood zijn eerste boekje uitgaf, kan ik dan ook zeggen: ik heb dan wel als journalist geleefd, maar ik zal dan toch als schrijver sterven.

Of, tenminste, als schrijvertje.

Martin Rep